

Джерела та література

1. Tooze A. The Coronavirus Is the Biggest Emerging Markets Crisis Ever. URL: [https://foreignpolicy.com/2020/03/28/coronavirus-biggest-emerging-markets-crisis-ever/]
2. Coronavirus could shrink global FDI by 5 % to 15 %. UNCTAD. URL: [https://unctad.org/en/pages/newsdetails.aspx?OriginalVersionID=2299]
3. Nefiodow L. The sixth Kondratieff. The growth engine of the 21st century. URL: [sociostudies.org/almanac/the_sixth_kondratieff/]
4. Wadhams N, Jacobs J. China Concealed Extent of Virus Outbreak, U. S. Intelligence Says. URL: [https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-04-01/china-concealed-extent-of-virus-outbreak-u-s-intelligence-says]
5. Yuval Noah Harari: the world after coronavirus, Financial Times. URL: [https://www.ft.com/content/19d90308-6858-11ea-a3c9-1fe6fedcca75?shareType=nongift&fbclid=IwAR2J54RwKQRkNb_VImXGOMnp-JQd1nyZt7Vvdsmuai0iOpIoEpzJ9dfgsuY]

Поліна Єлизавета

ЄВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИКА США ЗА ПРЕЗИДЕНТСТВА ДЖОРДЖА БУША МОЛОДШОГО

Анотація. Тези присвячені актуальній темі міжнародних відносин – зовнішній політиці США в роки правління Дж. Буша молодшого. Головний акцент роботи зроблений на застосуванні адміністрацією Дж. Буша молодшого «м'якої сили» з метою поліпшення іміджу Сполучених Штатів, який похитнувся серед країн ЄС. Автор доходить висновку, що застосування «м'якої сили» не змогло пом'якшити той негативний ефект, який був викликаний домінуванням «жорсткого» підходу Буша молодшого у зовнішній політиці США. Підсумком роботи став висновок, що адміністрації Дж. Буша молодшого треба було не стільки вносити «м'який компонент» у зовнішній політиці США, скільки коригувати її основну «жорстку» лінію. Позиція ЄС та США часто відрізняється в питанні використанні військової сили, контролю озброєнь та екологічних проблем, але такі розбіжності не заважають підтримувати атлантичну єдність.

Ключові слова: м'яка сила, жорстка сила, військова сила, контроль озброєнь, безпека, євроатлантична стратегія.

Abstract. Abstracts are devoted to the current topic of international relations - US foreign policy during the reign of George W. Bush. The main focus of the work is on the use "Soft Power" by the Bush administration to improve the image of the United States, which has been swayed among EU countries. The author concludes that the use of "Soft Power" could not mitigate the negative effect that was caused by the dominance of Bush's "hard" approach in US foreign policy. The result of the work was the conclusion that the administration of J. Bush Jr. it was not so much a soft component in the US foreign policy that it was necessary to adjust its basic "hard" line. The position of the EU and the US is often different in terms of the use of military force, arms control and environmental concerns, but such differences do not prevent the maintenance of Atlantic unity.

Keywords: soft power, hard power, military forces, arms control, security, Euro-Atlantic strategy.

Теракти 11 вересня 2001 р. кардинально змінили пріоритети зовнішньої політики і політики безпеки США, спровокувавши новий крок до унілатералізму, але вже з нахилами до експансіонізму. Ознаки спаду

американської самостійності почали проявлятися тільки в середині 2004 р., коли ситуація в Іраку набрала значних обертів, і її було вже неможливо приховувати, а ресурсів США для врегулювання ситуації виявилось недостатньо через відсутність необхідної підтримки з боку світової спільноти і міжнародних організацій. Прояви повернення США на шлях мультилатералізму були значними до початку 2005 р., тобто до початку формування нової зовнішньополітичної стратегії другої адміністрації Дж. У. Буша. Принцип: «хто не з нами, той проти нас» був головним на початковому етапі «глобальної війни з тероризмом», але з плином часу різка політика діячів американської адміністрації стала більш лаконічною, а власне євроатлантична політика Вашингтону стала більш прагматичною та відкритою для співпраці з ЄС та Азією [1, 88]. Завдяки безпосередньому залученню Європи до американо-центричної системи багатосторонніх зобов'язань, інститутів і режимів безпеки, США виступали першочерговим гарантом безпеки для Європи. Адже не дивлячись ні на що, будь-які дії Америки у військово-силовій та політичній сферах могли стати негативними наслідками для європейських країн, партнерів Північноатлантичного Альянсу. Проте, концепція «абсолютної безпеки», яка передусім наголошує та спонукає не до колективних, а до національних механізмів захисту території Сполучених Штатів. Ця концепція ніби відсторонила США від трансатлантичної системи оборони, даруючи унікальну можливість діяти «без дозволу» партнерів по НАТО. В результаті американо-європейські зобов'язання в цій сфері ставали в повній мірі рівноцінними.

З огляду на дії Вашингтона, серед західноєвропейських партнерів США поширювалося занепокоєння, адже така політика була повною протилежністю євроатлантичної стратегії Америки попередніх років, що була націлена на об'єднання двох систем безпеки в одну. Американське керівництво прийшло до усвідомлення необхідності негайного покращення відносин із союзниками і міжнародними інститутами, без яких глобальна стратегія США немає жодних шансів, а саме коли прорахунки в зовнішній і оборонній політиці яскраво проявилися в Афганістані і Іраку [3, 74]. Паризький Інститут проблем безпеки досить двояко розцінював перспективу розвитку діяльності НАТО з ЄС у сфері безпеки. «Ніяке інше партнерство в світі не є таким близьким, стійким і ефективним». Але також було відзначено, що «спільні зусилля трансатлантичних партнерів вже не можуть бути достатніми для формування міжнародних відносин, для упорядкування поведінки неконтрольованих держав і інших суб'єктів, яких і ЄС і США вважають загрозою своєї безпеки, для створення балансу сил в глобальних інститутах». І також зауважувалося, що «трансатлантичне взаєморозуміння залишається головною передумовою для ефективного міжнародного співробітництва в більшості випадків» [2, 154]. Євросоюз не раз робив спроби грати свою роль в питаннях безпеки, але його дії в основному дублювали функції НАТО. США офіційно намагалися показувати свою підтримку Європейському Союзу щодо формування власної політики у сфері безпеки, що на жаль було зафіксовано лише на папері. У 2003 р. була укладена угода «Берлін плюс» між

Європейським Союзом та НАТО, яка передбачала координацію проведених військових місій ЄС з НАТО. У 2010 р. була прийнята концепція стратегічного розвитку Північноатлантичного альянсу, відповідно до якої «НАТО і ЄС повинні доповнювати і підсилювати один одного в підтримці світової безпеки», «існує необхідність проведення широких взаємних консультацій, що охоплюють всі питання взаємної зацікавленості», «необхідності всебічного зміцнення стратегічного партнерства з ЄС в дусі повної взаємної відкритості, прозорості та взаємної доповнюваності, а також поваги автономності та інституціональної цілісності обох організацій» (NATO Summit in Lisbon, November 19–20, 2010), але далі досить загальних закликів документ не пішов [4, 198]. В деяких проблемах безпеки між Європейським Союзом і США існували розбіжності. Європа не виявляла зацікавленості безпекою Афганістану, хоч і брала участь у військових операціях, але ніколи не мала справжньої потреби у збільшенні своїх військ в цій країні та в збільшенні витрат на проведення операцій. Та попри все активно бере участь в різних заходах громадянського характеру в Афганістані, що є невласивим для ЄС. Підходи до проблеми Ірану також мають певні відмінності. Деякі європейські країни, маючи бажання скоротити енергетичну залежність від Росії, вважають Іран потенційним джерелом газу і нафти і роблять все задля уникнення ситуації, коли Вашингтон, навпаки, затверджував жорсткі економічні санкції, що призводило до відчуження Ірану від Європи. Щодо палестино-ізраїльського конфлікту, Європа довго та активно співпрацювала з Палестиною, і це певною мірою врівноважувало проізраїльську позицію Вашингтону. Але після перемоги ХАМАС на виборах 2007 р. відносини між Палестиною і Європейським Союзом ускладнилися, та все ж збереглися, через що виникають суперечки між Брюсселем і Вашингтоном [5, 2].

Позиція ЄС часто відрізняється від США з питань використання військової сили, контролю над озброєннями, екологічних проблем, проте такі розбіжності і сьогодні не загрожують Атлантичній єдності. У віддаленій перспективі, залежно від розвитку самостійної європейської зовнішньої і військової політики в рамках проведення спільної зовнішньої політики і політики безпеки, відмінності між ЄС і США мають стимул зрости, але в разі спільності інтересів дизгармонія між ними представляється невірогідною. Підтвердженням такого припущення є не лише спільність політичних і економічних інтересів, а також і відсутність претензій щодо територій. Проте, незважаючи на заядлість конфліктів, що часто перебільшується засобами масової інформації зі сторони обох союзників, ЄС та США добре розуміють взаємозв'язок і важливість союзу, тому намагаються знаходити можливості для їхнього вирішення.

Джерела та література

1. Гавриков Д. Європейський союз як територія суперечностей. *Світова економіка і міжнародні відносини*. 2004. № 12. С. 88–90.
2. Демчук П. О. «Міжнародні відносини та проблеми євроатлантичної інтеграції: навч. посіб. Київ: ППП, 2004. 252 с.

3. Коварский Н. Особенности подходов ЕС и США до забезпечення безпеки. *Оглядач – Observer*. 2007. № 4. С. 74–78.
4. Ладний Ю. А. Вплив зовнішньої політики США Дж. У. Буша (2001–2009 рр.) на світову систему міжнародних відносин. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. Київ, 2011. Вип. 17: Зовнішня політика і дипломатія: погляд із XXI століття С. 198–203.
5. Уткін А. І. США–ЕС: два полюси два погляди. *США-ені*. 2005. № 7.

Анісов Артур

ТРАНСФОРМАЦІЯ РОЛІ НАТО В РАМКАХ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація. У тезах висвітлено проблематику новітніх загроз для сучасного світу. НАТО як організація, що покликана зберегти систему міжнародної безпеки, внаслідок свого створення взяла на себе відповідальність протидіяти новим небезпекам, котрі в будь-який момент можуть обрушитися не лише на Євроатлантичний простір, а й на весь світ.

Ключові слова: НАТО, нові загрози, гібридна війна, інформаційна війна, тероризм.

Abstract. Theses cover the latest threats to the modern world. NATO, as an organization committed to maintain the international security system. From its creation alliance has taken on the responsibility of countering new threats that can hit not only the Euro-Atlantic area but the entire world at any time.

Keywords: NATO, new threats, hybrid war, information war, terrorism.

За останні шість років ми звикли сприймати гібридну війну лише в контексті подій на Сході України. Але застосування цього явища далеко не обмежувалося територією нашої держави. На сучасному етапі розвитку міжнародних відносин гібридна війна виступає ключовим елементом новітнього протистояння, що прийшло на зміну стану холодної війни [3, 16]. Наразі серйозно занепокоєною є Євроатлантична спільнота, яка зі свого боку намагається віднайти шляхи протидії новій загрозі. Країни-члени НАТО, більшість із яких є членами Європейського Союзу, постійно продовжують наголошувати на своєму пріоритеті збереження основних європейських цінностей – миру та стабільності, вбачаючи вихід у подальшому зміцненні колективної безпеки [8, 36].

Метою чинного дослідження є проаналізувати роль НАТО в умовах сучасної системи міжнародної безпеки.

Для кращого розуміння розглянемо дефініції поданих вище понять. Гібридна війна виступає комбінацією військових елементів і масового впливу на суспільство засобами пропаганди та дезінформації [1]. Інформаційна війна – це викладення наявної інформації у спосіб, необхідний для формування потрібної точки зору та громадської думки [2]. За своїм змістом ці поняття полягають у застосуванні антонімічних підходів, проте на практиці вони, як правило, застосовуються разом. Саме ці нові форми ведення боротьби в сучасному світі розглядаються в контексті нової загрози сьогодення.